

Bollen spotten in de Oostkaap (1)

Watsonia pillansii bij Morgan Bay aan de Indische Oceaan

Eind januari is het volop zomer in Zuid-Afrika. Het zomerregengebied van de Oostkaap is dan de juiste plaats om allerlei bolgewassen te spotten. Vakredacteur Arie Dwarswaard bezocht dit gebied en doet in twee afleveringen verslag van een reis door een grote variatie aan landschappen.

Tekst en foto's: Arie Dwarswaard

Wie vanuit Nederland 10.000 km zuidwaarts trekt, komt terecht op het Zuidelijk Halfrond, ongeveer op dezelfde breedtegraad als Zuid-Frankrijk. Zuid-Afrika is de naam van het land waar het in onze winter volop zomer is. Aangename temperaturen van 25 tot 30 graden en af en toe wat regen. En een overvloed aan bloeiende planten, waaronder tientallen verschillende bolgewassen. Dit geldt niet alleen voor de veelgeprezen Westkaap, maar ook voor de Oostkaap. Dat laatste gebied is veel minder dichtbevolkt, en wordt veel minder vaak bezocht dan het gebied rond Kaapstad. Onterecht, vindt Cameron McMaster, die in de Oostkaap opgroeide, en vele jaren daar actief was als bedrijfsvoor-

lichter voor schapenboeren. Hij stimuleerde het gebruik van het Dohne Merino schapenras, dat enerzijds goed vlees en goede wol produceert, en anderzijds bestand is tegen het leven in stenig land met struiken en bomen onder soms barre klimaatomstandigheden. Al op jonge leeftijd brengt zijn grootmoeder hem de liefde voor de natuur bij. Op de Middeldrift Farm bij Cathcart wijst ze hem de planten aan die bijzonder zijn voor dit gebied. Die kennis gebruikt McMaster ook in zijn werk als bedrijfsvoorlichter. Hij weet welke planten waar groeien, en hoe lastig sommige soorten het hebben. Vanuit zijn rol als bedrijfsvoorlichter heeft hij de mogelijkheid om met boeren in discussie te gaan over natuurbescherming. En zo lukt het hem om in de Oostkaap ondernemers enthousiast te krijgen voor de natuur. Zijn inzet leidt ook tot de aanleg van een natuurreservaat

in zijn woonplaats Napier. Het geld hiervoor kwam onder meer van de KAVB Vakgroep Stilverbol als cadeau bij het 25-jarig bestaan. Met hem reis ik een week lang door de Oostkaap, om te kijken naar onder meer bolgewassen,

Een bijzondere kleurvariant van Gladiolus ochroleucus

Haemanthus humilis langs de Kei Rivier

Scadoxus membranaceus in kustbos

maar eigenlijk naar de hele flora van dit gebied. Want ook die kent hij, net als grote delen van de fauna.

AAN DE KUST

Iets ten oosten van East London bevindt zich de kustplaats Morgan Bay. Net als in ons land is de kust erg in trek als vakantiebestemming. Langs deze rotsachtige kust is langs allerlei riviertjes bos te vinden. Dat bosgebied is een ideale groeiplaats voor onder meer Scadoxus membranaceus. Veel schaduw, veel vocht, daar houdt dit bolgewas van. Ook Crocosmia en Clivia doen het juist hier erg goed. Clivia is weliswaar uitgebloeid, maar de hoeveelheid blad spreekt voor zich: ideale groeiomstandigheden. Dichter bij de kust ligt open grasland, waar vee graast. Ook hier voelen allerlei gewassen zich thuis. Zoals Watsonia pillansii en Kniphofia rooperi, maar ook Tulbaghia en Gladiolus. Het staat er allemaal. Vlak bij de monding van de Keirivier groeit, aan de rand van brede zandbanken, Gloriosa superba. Dit knolgewas vertoont hier bijna onkruidachtige proporties. Dat geldt ook voor Ipomoea pes-caprae, die vooral hier voorkomt. Meterslange uitlopers zijn voor deze plant dé manier om de soort in stand te houden.

NAT EN DROOG

Vanaf de kust is het ongeveer een uur rijden richting Stutterheim. Hier beginnen de Kogolha Mountains, die als eerste barrière gelden voor wind en wolken van zee. Hier regent het dus relatief veel, hetgeen duidelijk te zien is aan het landschap. Het is hier friskgroen, en er is volop bosbouw tegen de berghellingen. In een dergelijk klimaat wil het kamerplantje Streptocarpus uitstekend gedijen. Langs de stenige oevers van een riviertje staan ze veelvuldig met hun teerblauwe bloempjes. En in

Eucomis autumnalis is in de Oostkaap een variabele soort

het open grasland staat Agapanthus praecox, bij ons zo geliefd, hier bijna te algemeen om er van onder de indruk te raken. Iets ten oosten van Stutterheim is het aanmerkelijk droger. Hier boert Neil Potter op de Moonstone Farm, en hij heeft de afgelopen decennia van Cameron McMaster geleerd welke planten bijzonder zijn, en waar ze staan. We dalen af door de bedding van een rivier, waar volop Cyrtanthus obliquum staat, helaas allemaal uitgebloeid. Elders in het gebied staan nog wel volop siergewassen in bloei. Bijvoorbeeld Eucomis autumnalis, dat tijdens deze reis in een grote variatie wordt aangetroffen: van minder dan 20 cm hoog tot planten van meer dan een halve meter. Ook de grillig gevormde waaier van bladeren van Boophone disticha valt hier op. Ook mooi zonder bloei. En tegen een rotswand aan groeit volop de felroze Haemanthus humilis. Het cadeautje van de dag.

Eind januari reisde Arie Dwarswaard een week lang met plantenkenner Cameron McMaster door de Oostkaap van Zuid-Afrika. Het bezochte gebied lag in de regio East Londen, Cathcart, Cradock, Somerset East en Hogsback (zie kaart). In dit gebied zijn diverse biotopen bezocht waar bolgewassen groeien.

